

REPUBLIKA SLOVENIJE
USTAVNO SODIŠČE

Ustavno sodišče je najvišji
organ sodne oblasti za
varstvo ustavnosti in
zakonitosti ter človekovih
pravic in temeljnih svoboščin.
(Zakon o Ustavnem sodišču, 1. člen)

POROČILO O DELU
ZA LETO 2007

Ljubljana, februar 2008

KAZALO

I. UVOD	3
II. OBSEG DELA	5
1. PRIPAD ZADEV	5
2. REŠENE ZADEVE.....	10
3. STANJE NEREŠENIH ZADEV	15
4. POJASNILA GENERALNEGA SEKRETARJA	16
III. ORGANIZACIJA DELA	18
IV. POMEMBNEJŠE ODLOČITVE	20
1. ODLOČBE, IZDANE V ZADEVAH ZA OCENO USTAVNOSTI OZIROMA ZAKONITOSTI PREDPISOV	20
2. PRAVNI INTERES.....	24
3. ODLOČBE, IZDANE V USTAVNIH PRITOŽBAH	25
V. SPOŠTOVANJE ODLOČB USTAVNEGA SODIŠČA	27
VI. KADROVSKA STRUKTURA	31
VII. MEDNARODNO SODELOVANJE	32

I. UVOD

Letno poročilo o delu Ustavnega sodišča (drugi odstavek 23. člena Poslovnika Ustavnega sodišča, Uradni list RS, št. 86/07) je namenjeno temu, da se javnost seznaní z delovanjem Ustavnega sodišča. Namenjeno pa je tudi temu, da se nosilci drugih vej oblasti seznanijo s posameznimi vprašanji, ki so po oceni Ustavnega sodišča pomembna za njegovo delovanje, in nanje v skladu s svojimi pristojnostmi tudi ustrezno odreagirajo. Tudi v tem letnem poročilu je posebej opozorjeno na nekatere vidike ustavnega položaja Ustavnega sodišča, na njegovo delo in spoštovanje njegovih odločitev v pravni državi. Poročilo podaja oceno stanja in izpostavlja opozorila v smeri potrebnih ukrepov, ki naj zagotovijo, da bo Ustavno sodišče lahko odigralo svojo funkcijo v ustavnem sistemu.

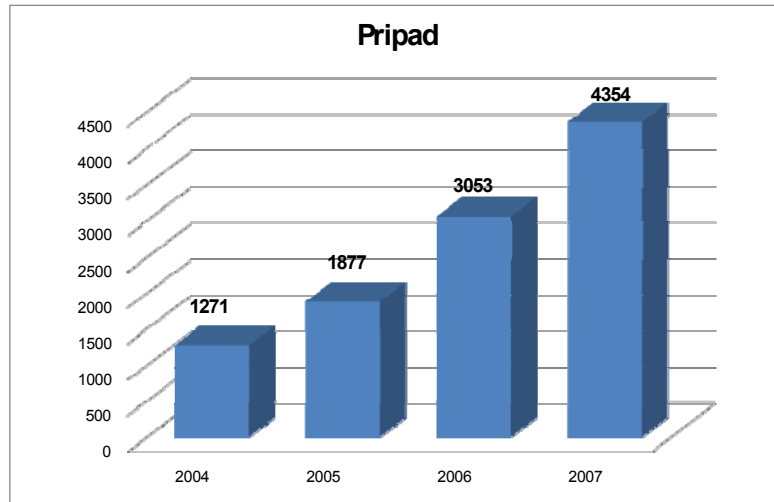
Ustavnemu sodišču je Ustava namenila vlogo varuha ustavnosti ter človekovih pravic in temeljnih svoboščin. Da bi to svojo zadolžitev lahko odgovorno izvrševalo, morajo biti v celoti izpolnjeni pogoji za njegovo kvalitetno in pretehtano odločanje o zahtevnih ustavnopravnih vprašanjih, ne da bi mu dragocen čas, ki ga potrebuje za ta namen, jemalo odločanje o, z vidika vloge Ustavnega sodišča, skrajno nepomembnih pravnih vprašanjih.

V poročilu za leto 2006 smo že opozorili na to, da je potreben resen razmislek o ustavnih spremembah ureditve pristojnosti Ustavnega sodišča in postopka pred njim. In to opozorilo lahko na tem mestu kot resno ponovimo. Hkrati lahko ocenimo, da so bile spremembe zakonske ureditve postopka pred Ustavnim sodiščem nujno potrebne. Brez njih bi bilo stanje naravnost nevzdržno. Ustavno sodišče bi se utapljaló v več kot 6000 nerešenih zadevah, pri čemer bi se moralo na povsem enak način ukvarjati s prav vsemi zadevami, vključno z res bagatelnimi. Vendar je sedaj že jasno, da novela ni zajezila velikega pripada nepomembnih zadev. Te so nezadržno pritekale vse drugo polletje preteklega leta in stanje se nespremenjeno nadaljuje. Velik pripad zadev je huda obremenitev za Ustavno sodišče, saj sodnicam in sodnikom ter strokovnemu sodnemu osebju jemlje čas, ki bi ga morali posvečati pomembnim zadevam. Dobra stran učinkov novele pa je v tem, da je omogočila vzpostavitev selekcijskega mehanizma, s katerim je mogoče dokaj hitro izločiti iz obravnave ustavne pritožbe, ki ne izpolnjujejo zakonsko določenih dveh pogojev za njihovo obravnavo v postopku odločanja o ustavni pritožbi. Realno učinkov tega mehanizma še ni mogoče oceniti, čeprav je bilo število nerešenih zadev ob koncu preteklega leta v primerjavi z letom poprej kljub enormno povečanemu številu novih zadev prepolovljeno. Treba je namreč upoštevati, da selekcije ni bilo mogoče začeti z ničelne ravni, ampak na več kot 4800 nerešenih ustavnih pritožbah v delu, s katerimi je Ustavno sodišče v septembru začelo jesensko zasedanje, do konca leta pa jih je prejelo še 1059.

Posebej je treba poudariti, da je tudi 1300 odprtih zadev v postopkih pred Ustavnim sodiščem bistveno preveč zadev, o katerih mora odločiti devet modrecev, da je večina teh zadev zahtevnejših zadev, med njimi kar nekaj zelo zahtevnih in da bi bilo neodgovorno pričakovati, da bo Ustavno sodišče o njih odločilo v kratkem času. Zato Ustavno sodišče pričakuje, da bodo pristojni državni organi opozorilo o tem, da je treba začeti razpravo o ustavnih spremembah, vzeli skrajno resno in odgovorno. Ustavno sodišče se je v preteklih letih, da bi zagotovilo spoštovanje pravice do sojenja v razumnem roku, tako z nadpovprečnim osebnim angažiranjem sodnic in sodnikov ter sodnega osebja kot z organizacijskimi ukrepi in vzpostavitvijo ustrezne informatizacijske podpore iz leta v leto trudilo delati odgovorno, kvalitetno in vedno več. Zaradi slednjega je bila skoraj zagotovo kdaj ogrožena kvaliteta odločanja. Zato te odgovornosti poslej Ustavno sodišče ne more več prevzeti nase.

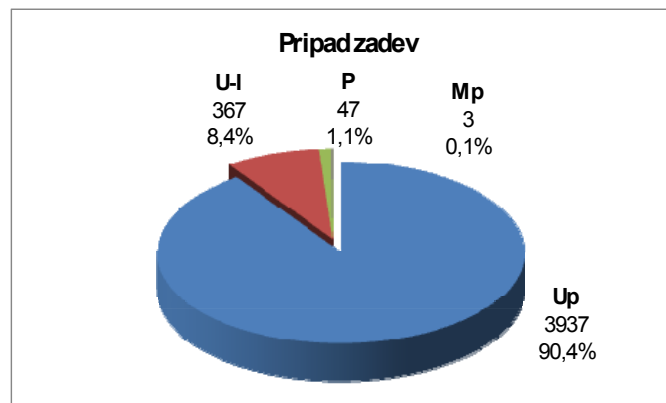
II. OBSEG DELA

1. Pripad zadev

Graf 1: Primerjava pripada zadev po letu prejema

Pripad zadev pred Ustavnim sodiščem se že zadnjih nekaj let bistveno povečuje. Leta 2007 je Ustavno sodišče prejelo 4354 zadev, kar je še za 42,6 % (4354:3053) več kot leta 2006. Tako je zabeležena nadaljnja absurdno velika rast števila novih zadev. Že tako neobvladljiv pripad zadev se je še bistveno povečal.

Graf 2: Struktura prejetih zadev po vrsti zadev¹

¹ Zadeve iz pristojnosti Ustavnega sodišča se vodijo v različnih vrstah vpisnikov, in sicer se zadeve, o katerih je odločalo Ustavno sodišče v preteklem letu, vodijo:

- v U-I vpisniku zadeve za oceno ustavnosti oziroma zakonitosti predpisov in splošnih aktov, izdanih za izvrševanje javnih pooblastil,
- v P vpisniku zadeve sporov glede pristojnosti,
- v Up vpisniku zadeve ustavnih pritožb,
- v Mp vpisniku zadeve glede potrjevanja poslanskih mandatov in mandatov članov Državnega sveta.

Povečanje števila novih zadev gre predvsem na račun povečanja prejetih ustavnih pritožb. V strukturi zadev te po obsegu tudi daleč prevladujejo, saj jih je bilo kar 90,4 % (3937:4354). Tako velik delež ustavnih pritožb gre predvsem na račun velikega števila ustavnih pritožb v zadevah prekrškov, ki jih posamezniki vlagajo v obliki t. i. tipiziranih vlog.

Kljub uveljavitvi Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o Ustavnem sodišču (s 15. 7. 2007), ki je določil, da ustavna pritožba v zadevah prekrškov, motenja posesti, stroškov postopka in tako imenovanih zadevah majhne vrednosti ni dovoljena, se pripad zadev tudi v drugi polovici leta ni zmanjšal. Prav nasprotno; Ustavno sodišče dnevno še vedno prejme večje število ustavnih pritožb v zadevah prekrškov (v mesecu januarju letošnjega leta jih je prejelo 278).

Če t. i. tipiziranih vlog v zadevah prekrškov ne bi upoštevali v strukturi prejetih zadev, potem bi bil delež ustavnih pritožb 79,3 % (1595:2012). Tudi ta podatek pa še vedno kaže, da se je razmerje med zadevami za oceno ustavnosti oziroma zakonitosti predpisov in ustavnimi pritožbami, ki pomenijo glavnino dela Ustavnega sodišča v zadnjih letih, premaknilo v korist ustavnih pritožb, saj so v letih poprej ustavne pritožbe zajemale do dvotretjinski delež pripadlih zadev.

1. 1. Zadeve za oceno ustavnosti oziroma zakonitosti predpisov

Število novih zadev za oceno ustavnosti oziroma zakonitosti predpisov je že zadnjih nekaj let v bistvu konstantno, do večjih odstopanj v številu prejetih zadev je v posameznem letu prišlo ob množičnem vlaganju istovrstnih pobud, s katerimi so se izpodbijali isti predpisi. Tako je Ustavno sodišče leta 2007 sicer prejelo za 22,6 % (367:474) manj zadev za oceno ustavnosti oziroma zakonitosti predpisov in splošnih aktov, izdanih za izvrševanje javnih pooblastil, vendar gre to znižanje zgolj na račun tega, da je bilo leta 2006 vloženi 147 pobud za oceno ustavnosti predpisov o sodniških plačah in plačah nekaterih drugih funkcionarjev ter javnih uslužbencev, v letu 2007 pa ni bilo takšnih množičnih pobud. Še največ pobud je bilo vloženi zoper določbe Zakona o prekrških (50) in zoper določbe Zakona o varnosti cestnega prometa (16), kar tudi svojevrstno kaže na to, da se od Ustavnega sodišča pričakuje odločanje o cestnoprometnih prekrških bodisi na ravni ustavnosti zakonodaje, ki jih ureja, bodisi na ravni odločanja o posameznih cestnoprometnih prekrških, bodisi na ravni reševanja sporov glede pristojnosti za odločanje o prekršku med okrajnim sodiščem in policijsko postajo.

Z zahtevami in pobudami so bile izpodbijane določbe skupaj 212 predpisov. Med izpodbijanimi predpisi še vedno prevladujejo s kar 59 % (125:212) zakoni, uredbe in drugi akti Vlade so bili izpodbijani 16-krat, izvršilni predpisi ministrstev 17-krat, 21,2 % (45:212) pa zajemajo akti lokalnih skupnosti.

Število zadev, ki so jih vložili pooblaščen predlagatelji, se je v letu 2007 še znižalo, saj pomenijo vložene zahteve le 8,4 % (31:367) vloženi zadev za oceno ustavnosti oziroma zakonitosti predpisov. Sodišča so vložila 13 zahtev, od tega Vrhovno sodišče 3, večje število zahtev je vložilo Višje sodišče v Ljubljani (8), vendar je šlo večinoma za istovrstne zahteve za oceno ustavnosti zakonskih določb o obrestih, 2 pa okrožni sodišči. Po 5 zahtev so vložili Državni svet in sindikati, lokalne skupnosti 3, Informacijski pooblaščenec 2, po eno zahtevo pa skupina poslank in poslancev, Vlada in vrhovni državni tožilec.

1. 2. Spori glede pristojnosti

Leta 2007 je Ustavno sodišče prejelo za 49,6 % (47:32) več sporov glede pristojnosti kot leta 2006, pri čemer jih je bilo največ (44) glede vprašanja, ali je za odločanje o prekršku pristojen prekrškovni organ ali okrajno sodišče. Kar 32 sporov glede pristojnosti so sprožile policijske postaje. Ustavno sodišče pa je prejelo tudi 2 spora glede pristojnosti za odločanje o denacionalizacijski zadevi; na nedopustnost tega, da v toliko letih po vložitvi denacionalizacijskega zahtevka ni odločeno še niti o tem, kateri organ je na prvi stopnji pristojen za odločanje, je Ustavno sodišče že velikokrat opozorilo.

1. 3. Ustavne pritožbe

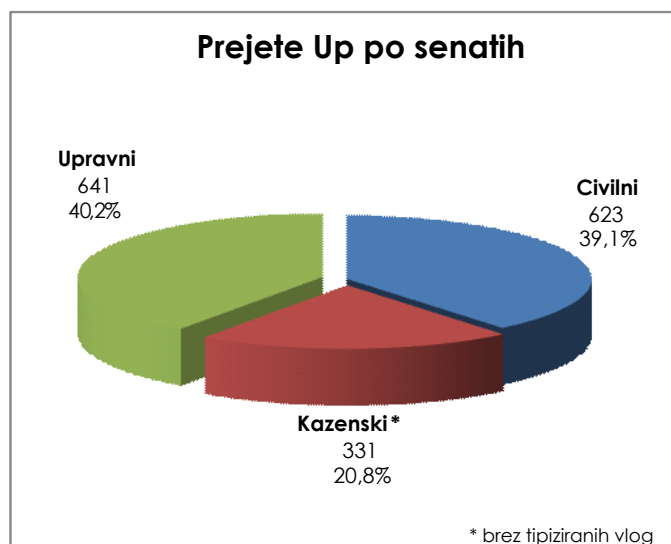
Senat	2006	2007	Sprem.
Civilni	498	623	+25,1%
Upravni	422	641	+51,9%
Kazenski	1.626	2.673	+64,4%
SKUPAJ	2.546	3.937	+54,6%

Tabela 1: Prejete Up po senatih

Leta 2007 se je kot že nekaj let zapovrstjo bistveno povečalo število vloženi ustavnih pritožb, ki jih je bilo za 54,6 % (3937:2546) več kot leto poprej.

Med ustavnimi pritožbami izstopajo po številu ustavne pritožbe kazenskega senata, kjer se je število novih zadev v primerjavi z letom 2006 povečalo kar za 64,4 % (2673:1626). Vendar gre to očitno povečanje v celoti na račun zadev prekrškov, saj je bilo med vloženi ustavnimi pritožbami, ki jih obravnava ta senat, le 162 kazenskih zadev. Kar v 2510 ustavnih pritožbah so bile izpodbijane odločitve o prekršku, pri čemer je bilo vloženi 93,3 % (2342:2510) ustavnih pritožb v prekrškovnih zadevah na t. i. tipiziranih

vlogah. Očitno torej je, da se je podvojil delež t. i. tipiziranih vlog (leta 2006 jih je bilo 1041), pri čemer se je dogajalo velikokrat celo to, da so pritožniki, ko so prejeli sklep Ustavnega sodišča o zavrženju njihove ustavne pritožbe, ponovno vlagali ustavne pritožbe zoper iste akte ali celo zoper odločitve Ustavnega sodišča in tako zlorabljali pravico, ki jim jo Zakon o Ustavnem sodišču (v nadaljevanju ZUstS) daje. Poleg tega pa je bilo tudi kar nekaj pritožnikov, ki so vložili večje število takšnih ustavnih pritožb zoper odločitve prekrškovnih organov in pristojnih sodišč o prekrških zaradi kršenja cestnoprometnih predpisov.

Graf 3: Struktura prejetih Up po senatih (brez tipiziranih vlog)

Doslej je bil vedno največji delež civilnopravnih ustavnih pritožb. V letu 2007 pa je opazen porast ustavnih pritožb upravnega senata, in sicer kar za 51,9 % (641:422). Če ne upoštevamo t. i. tipiziranih ustavnih pritožb v zadevah prekrškov, je treba ugotoviti, da je bil med ustavnimi pritožbami po številu novih zadev prav delež upravnega senata največji. To je očitna posledica tega, da je pričel s 1. 1. 2007 veljati nov Zakon o upravnem sporu (Uradni list RS, št. 105/06), ki je bistveno omejil pritožbo v upravnem sporu in uvedel dovoljeno oziroma dopuščeno revizijo kot novo izredno pravno sredstvo. Posledica tega je bila, da je bilo v letu 2007 vloženi večje število ustavnih pritožb neposredno zoper odločitve Upravnega sodišča.² Ustavno sodišče je ob koncu leta s sklepom št. Up-2394/07 z dne 18. 12. 2007 (Uradni list RS, št. 122/07) odločilo, da mora biti v upravnem sporu izčrpana revizija pred vložitvijo ustavne pritožbe. Tudi ta primer lepo kaže na to, da bi moral zakonodajalec ob vsakršnem spreminjanju pravnih sredstev v postopkih pred sodišči vselej proučiti tudi učinek takšnih sprememb na ustavno pritožbo.

² Leta 2006 je bila neposredno zoper odločitev Upravnega sodišča vložena samo ena ustavna pritožba, leta 2007 pa kar 117.

Povečalo se je tudi število novih zadev civilnega senata v primerjavi z letom 2006, in sicer za 25,1 % (623:498).

Vrsta zadeve	Prejeto	Delež
Prekrški	2.510	63,8%
Pravda	447	11,4%
Kazenska zadeva	162	4,1%
Drugi upravni spori	122	3,1%
Delovni spor	110	2,8%
Izvršba	109	2,8%
Davki	108	2,7%
Denacionalizacija	89	2,3%
Gospodarski spor	70	1,8%
Osebna stanja	62	1,6%
Socialni spor	36	0,9%
Ostalo	24	0,6%
Prostorske zadeve	21	0,5%
Nepravda	18	0,5%
Volitve	13	0,3%
Zapuščinski postopek	12	0,3%
Zemljiškoknjižni postopek	12	0,3%
Brez spora	9	0,2%
Vpis v sodni register	3	0,1%
Skupaj	3.937	100,0%

Tabela 2: Struktura prejetih Up po vrsti zadev

Kot je bilo že omenjeno, v strukturi zadev ustavnih pritožb daleč prevladujejo zadeve prekrškov s kar 63,8 % (2510:3937). Sledijo jim pravdne zadeve z 11,4 % (447:3937), upravnopravne (vključno z davki) zadeve z 8,9 % (352:3937), kazenske zadeve s 4,1 % (162:3937), ter delovnopravne zadeve (110) in zadeve izvršb (109) s po 2,8 %.

2. Rešene zadeve

---

2. 1. Vse rešene zadeve

V letu 2007 je imelo Ustavno sodišče 31 plenarnih sej, na katerih je bilo obravnavanih skupaj 638 zadev ter vnaprej sklicanih 35 sej senatov. Do uveljavitve novele ZUstS, torej do 15. 7. 2007, so potekale seje senatov za preizkus ustavnih pritožb na način, ki je bil značilen za vsa leta poprej. Sklepi senatov, če ustavne pritožbe niso bile sprejete v obravnavo ali če za njihovo obravnavo niso bile izpolnjene procesne predpostavke, so bili obrazloženi in po seji senata skupaj z ustavno pritožbo predloženi sodnicam in sodnikom, ki niso bili člani senata, da se izrečejo o sprejemu ustavne pritožbe v obravnavo. Po uveljavitvi novele ZUstS pa je bil uveljavljen nov način dela, katerega bistvo je v tem, da večinoma seje senatov potekajo dopisno na podlagi pripravljenih poročil, ki jih predloži sodnik poročevalec. Na ta način so lahko sprejete vse možne odločitve senata, vključno s sprejemom ustavne pritožbe v obravnavo. Tako je dejansko opravljenih sej senatov veliko oziroma te ves čas zasedanja potekajo. Če se sodniki odločijo za obravnavo ustavne pritožbe na seji senata (zadošča zahteva enega izmed sodnikov, članov senata), pa se o ustavni pritožbi odloča na posebej sklicani seji senata. Bistvena novost pri odločanju o ustavnih pritožbah je v tem, da poslej v primeru soglasne odločitve senata dokončno o nesprejemu ali zavrženju ustavne pritožbe odloči senat. Ker ZUstS dopušča, da takšni sklepi senatov niso obrazloženi, če senat ne odloči drugače, je s tem Ustavnemu sodišču dan na razpolago mehanizem, ki omogoča dokaj hitro selekcioniranje zadev ustavnih pritožb na tiste, ki zahtevajo zelo poglobljeno obravnavo, in na tiste, pri katerih je mogoče v krajšem času ugotoviti, da niso izpolnjeni zakonski pogoji za njihov sprejem v obravnavo.

Ustavno sodišče je leta 2007 rešilo 6027 zadev, kar je več kot trikrat več od 1667 zadev, o katerih je odločilo leta 2006. Vendar več kot polovica rešenih zadev odpade na t. i. tipizirane vloge ustavnih pritožb v prekrškovnih zadevah, saj je Ustavno sodišče odločilo o 3.420 takšnih ustavnih pritožbah, ki so bile zavržene. Kljub temu, da selekcijski mehanizem in ustrezna organizacija dela strokovnega in administrativnega sodnega osebja sodnikom omogoča hitro odločanje o takšnih vrstah zadev, pa te zadeve vendarle pomenijo obremenitev za sodnike in ne nazadnje pomenijo za ne tako številčno sodno osebje dokajšen logističen problem, da o materialnih stroških državnega organa iz tega naslova v zadevah, ki, kot je že večkrat v svojih odločitvah poudarilo Ustavno sodišče, ne morejo biti uspešne, niti ne govorimo.

Tudi če v celoti odštejemo te zadeve, je bilo rešenih 2607 zadev, kar je še vedno za 56,4 % (2607:1667) več zadev kot leta 2006.

Graf 4: Rešene zadeve po vrstah zadev

Povečanje pri številu rešenih zadev gre predvsem na račun še enkrat večjega števila (2286:1144) rešenih ustavnih pritožb, pri čemer v to število niso vključene odločitve o t. i. tipiziranih vlogah prekrškov. Če bi upoštevali še te, bi namreč dobili povsem izkrivljeno sliko obsega rešenih zadev. Nekaj manj kot polovica ustavnih pritožb je bilo zavrženih, med njimi tudi 328 ustavnih pritožb v zadevah prekrškov, ki niso bile vložene v obliki tipiziranih vlog, kar pomeni, da je bilo določeno število ustavnih pritožb prav tako izločenih na podlagi meril, ki jih je novela ZUstS opredelila za manj pomembne zadeve, v katerih ustavna pritožba praviloma ni dovoljena. Tako veliko število rešenih zadev ustavnih pritožb je bilo mogoče prav zaradi uveljavitve novele ZUstS. Brez možnosti, ki jih ta daje, bi imelo Ustavno sodišče v delu ob koncu leta 2007 vsaj 6000 nerešenih zadev.

Vendar vse navedeno pomeni le, da je na podlagi zakonske novele Ustavno sodišče z nadpovprečnim angažiranjem sodnikov, svetovalcev in vsega drugega sodnega osebja v drugi polovici preteklega leta poskrbelo ne le za to, da je bilo v tem času izdanih kar nekaj pomembnih odločitev, temveč tudi za to, da se je začela intenzivna vsebinska selekcija med zadevami ustavnih pritožb glede vprašanja, ali so za njihovo obravnavo izpolnjene procesne predpostavke, oziroma glede odločitve, ali so izpolnjeni pogoji, ki jih ZUstS v drugem odstavku 55.b člena določa za sprejem ustavne pritožbe v obravnavo. Ta selekcija, ki jo je bilo treba opraviti, pa je na drugi strani upočasnila odločanje glede zahtevnejših zadev.

2. 2. Rešene zadeve za oceno ustavnosti oziroma zakonitosti predpisov

Leta 2007 je Ustavno sodišče rešilo skupaj 290 zadev za oceno ustavnosti oziroma zakonitosti predpisov. Če ne upoštevamo združitvev (ki jih je bilo 50), lahko ugotovimo, da je bilo rešenih približno enako število zadev kot leto poprej (240:233).

Leto	Rešene brez združitve	Združene	Vse rešene zadeve
2006	233	215	448
2007	240	50	290

Tabela 3: Rešene U-I zadeve

Struktura izpodbijanih predpisov pri rešenih zadevah za oceno ustavnosti oziroma zakonitosti predpisov je v temelju podobna strukturi prejetih tovrstnih zadev. Tudi tu s polovičnim deležem prevladujejo izpodbijane zakonske določbe (108:207), sledijo jim z nekaj več kot četrtinskim deležem (55:207) akti lokalnih skupnosti, drugo pa odpade na izvršilne predpise Vlade in ministrstev.

Način rešitve	Število
Razveljavitev zakonskih določb	10
Neskladnost z Ustavo – zakonske določbe	2
Neskladnost z Ustavo in določitev roka – zakonske določbe	11
Ni v neskladju z Ustavo – zakonske določbe	16
Neskladnost, razveljavitev oz. odprava podzakonskih določb	12
Ni v neskladju z Ustavo ali zakonom – podzakonske določbe	0
Zavrnitev	78
Zavrženje	116
Ustavitev	28

Tabela 4: Načini rešitev za U-I zadeve

Med sprejetimi odločitvami glede presoje ustavnosti določb predpisov še vedno prevladujejo (51,6 %, 129:250) odločitve, pri katerih se je Ustavno sodišče vsebinsko ukvarjalo z očitki zatrjevanih neustavnosti oziroma nezakonitosti. V 116 primerih so bile zahteve ali pobude zavržene, ker niso bile izpolnjene procesne predpostavke, pri pobudah bodisi zato, ker izpodbijani akti niso bili predpisi, bodisi zato, ker pobudniki niso izkazali pravnega interesa. Kar v 28 primerih je bil postopek ustavljen bodisi zato, ker so pobudniki umaknili pobudo, bodisi zato, ker na zahtevo Ustavnega sodišča niso dali zahtevanih podatkov, potrebnih za nadaljevanje postopka.

Predlagatelji in pobudniki so uspeli doseči ugotovitev neustavnosti oziroma nezakonitosti določb predpisov v 14 % (35:250) vseh odločitev. Leta 2006 so bili bolj uspešni (19 %). Zmanjšanje je lahko tudi posledica tega, da se je Ustavno sodišče v drugi polovici leta

mnogo bolj posvečalo ustavnim pritožbam in da je v oktobru Ustavno sodišče zaostriło priznavanje pravnega interesa pobudnikom.

V preteklem letu je Ustavno sodišče odločilo tudi o 82 predlogih, naj se do končne odločitve zadrži izvrševanje izpodbijanih predpisov, pri čemer je predlagateljem in pobudnikom ugodilo le v 3 primerih.

2. 3. Rešene P zadeve

Ustavno sodišče je odločilo o 31 sporih glede pristojnosti, pri čemer jih je bilo večina (29) s področja prekrškov. Izdalo je 22 odločb, v katerih je odločilo, kateri organ je pristojen za odločanje, v 9 primerih so bile zahteve oziroma pobude zaradi neizpolnjenih procesnih predpostavk zavržene. Večino sporov so sprožile policijske postaje (15), večinoma po nepotrebem, saj se je po odločitvi Ustavnega sodišča izkazala pristojnost prekrškovnega organa za odločanje o posameznem prekršku v 11 primerih.

2. 3. Rešene Up zadeve

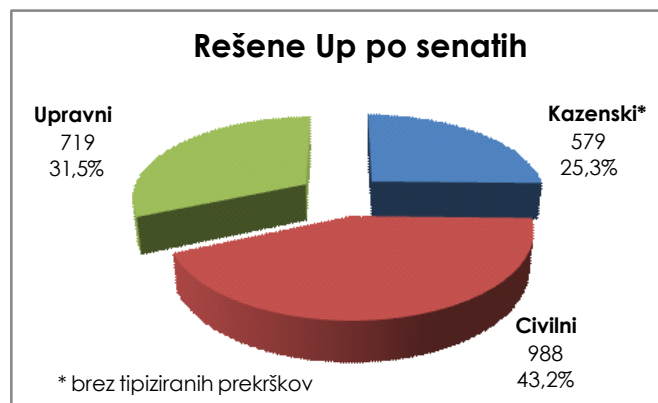
Leta 2007 je bilo odločeno skupaj o 5706 ustavnih pritožbah, pri čemer je bilo zavrženih 3420 ustavnih pritožb s področja prekrškov, vloženih v obliki t. i. tipiziranih vlog. Zaradi bolj realnega prikaza stanja navedene zadeve v nadaljevanju pri rešenih ustavnih pritožbah niso prikazane.

Pri rešenih ustavnih pritožbah je treba upoštevati, da je delo v prvi polovici leta potekalo na enak način kot vsa prejšnja leta – kar je pomenilo, da so bili vsi sklepi senatov obrazloženi, sprejemali pa so jih dejansko vsi sodnice in sodniki, saj je o tem, ali bo ustavna pritožba sprejeta v obravnavo, odločalo vseh devet sodnic in sodnikov. Z uveljavitvijo novele s 15. 7. 2007 pa so bile v odločanje o ustavnih pritožbah vnesene nekatere bistvene novosti:

- ustavne pritožbe v zadevah prekrškov, zadevah majhne vrednosti, motenjih posesti in glede stroškov postopka praviloma niso dovoljene,
- o sprejemu ustavne pritožbe v obravnavo dokončno odloči senat, če je soglasen,
- sklepi senata so praviloma neobrazloženi in
- določeni so strožji kriteriji za sprejem ustavne pritožbe – le če gre za kršitve človekovih pravic, ki so imele hujše posledice za pritožnika, ali če odločitev o ustavni pritožbi presega pomen odločitve v posamezni zadevi.

Glede na navedeno je Poslovnik uveljavil pravilo, po katerem se praviloma o sprejemu ustavne pritožbe v obravnavo odloča na dopisni seji senata. Nova zakonska ureditev vzpostavlja dokaj učinkovit mehanizem, ki omogoča hitro izločitev tistih ustavnih pritožb, ki so bodisi nedovoljene bodisi ne izpolnjujejo drugih procesnih predpostavk za njihovo

obravnavo bodisi je iz njihove vsebine razvidno, da zatrjevane kršitve človekovih pravic očitno niso podane. Če bi takšen mehanizem obstajal že pred leti, potem se v delu Ustavnega sodišča ne bi pojavljali tako veliki zaostanki pri delu. Ta mehanizem je hkrati omogočil, da je Ustavno sodišče odločilo v dokaj kratkem času o večjem številu ustavnih pritožb, vendar pa je treba jasno opozoriti na to, da takšen mehanizem ne more pospešiti tudi odločanja o zahtevnejših zadevah; za njihovo obravnavo je potreben določen čas. In v bistvu so v postopku pred Ustavnim sodiščem večinoma ostale odprte takšne ustavne pritožbe. Zato ni mogoče pričakovati, da je Ustavno sodišče realno sposobno odločati o tako velikem številu ustavnih pritožb kar ves čas v bodoče.

Graf 5: Rešene Up zadeve po senatih

Primerjave s prejšnjimi leti so iz zgoraj navedenih razlogov povsem nemogoče. Leta 2006 je bilo namreč odločeno skupaj o 1144 ustavnih pritožbah, od tega 344 s področja dela civilnega senata, 418 s področja dela upravnega senata in 382 s področja dela kazenskega senata. Šele v letošnjem letu bo mogoče narediti kolikor toliko realnejše ocene o tem, ali je na podlagi obstoječih pristojnosti in možnosti dostopa do Ustavnega sodišča sploh mogoče zagotoviti hkratno delovanje selekcijskega mehanizma za izločanje ustavnih pritožb in odločanje (v razumnem roku) o pomembnih zadevah, ki terjajo poglobljeno obravnavanje Ustavnega sodišča.

V preteklem letu je bilo v obravnavo sprejetih 52 ustavnih pritožb (o 36 izmed njih je bilo leta 2007 tudi že odločeno, druge pa še čakajo na odločitev Ustavnega sodišča). Skupaj pa je v tem letu Ustavno sodišče izdalo 67 odločb v zadevah ustavnih pritožb, pri čemer je bilo 38 krat pritožnikom ugodeno, 55 krat pa so bile ustavne pritožbe zavrnjene.³ Iz zgoraj navedenih razlogov bi bil tudi nesmiseln odstotkovni prikaz uspešnosti pritožnikov, saj ta glede na opravljeno le negativno selekcijo pri ustavnih pritožbah ne more dati prave slike.

³ Velikokrat je z eno odločbo odločeno tudi o več ustavnih pritožbah ali pa je pritožnikom delno ugodeno, delno pa je ustavna pritožba zavrnjena ali v določenem delu celo zavrnjena, zato se seštevek načinov odločitev seveda ne more ujemati s številom izdanih odločb.

3. Stanje nerešenih zadev

Leto	2004	2005	2006	2007	Skupaj
U-I	1	14	159	270	444
Mp	0	0	0	3	3
P	0	0	0	22	22
Up	0	17	186	636	839
Skupaj	1	31	345	931	1.308

Tabela 5: Stanje nerešenih zadev po letih prejema

Leto 2007 je Ustavno sodišče zaključilo z bistveno manj nerešenimi zadevami kot leto poprej. Ob izteku leta 2007 je imelo nerešenih za 56,1 % (1308:2981) manj zadev kot ob izteku leta 2006. Dejansko pa se je povečalo število nerešenih U-I zadev za 21 % (444:367), prav tako število sporov glede pristojnosti (22:6), na drugi strani pa se je bistveno zmanjšalo število ustavnih pritožb. Vendar, kot je bilo prikazano zgoraj, gre to zmanjšanje predvsem na račun vzpostavitve selekcijskega mehanizma za čim hitrejšo odločitev o tem, ali so izpolnjeni zakonski pogoji za sprejem ustavne pritožbe v obravnavo. To je hkrati pomenilo, da je ostalo v delu veliko ustavnih pritožb, ki so bile bodisi že sprejete v obravnavo, pa Ustavno sodišče o njih še ni odločilo, bodisi se njihov sprejem v obravnavo še pripravlja oziroma gre za ustavne pritožbe, ki terjajo zahtevno poglobljeno obravnavo še pred sprejemom odločitve o tem, ali jih je treba sprejeti v obravnavo ali ne. Obravnavanje in odločanje v teh zadevah bo vzelo veliko potrebnega časa, zato ni mogoče pričakovati odločitve o vseh zadevah v krajšem času. Zaskrbljujoče je tudi to, da je imelo Ustavno sodišče ob koncu leta v delu več starejših zadev, najstarejšo celo iz leta 2004, pa tudi število tri leta starih zadev je še enkrat večje kot leto poprej (31:14).

Ker statistični prikaz nujno odraža nek prerez situacije, ki se še odvija, je v tem trenutku še prezgodaj napovedovati, kakšen bo realni učinek novele ZUstS z vidika učinkovitejšega dela v manj resnih zadevah in možnosti poglobljenega ukvarjanja s tehtnimi ustavnopravnimi vprašanji. Vendar je že v tem trenutku mogoče oceniti, da je potreben resen razmislek o ustavnih spremembah tako glede pristojnosti Ustavnega sodišča kot glede temeljne ureditve postopka pred njim.

Število nerešenih U-I zadev se sicer utegne v letošnjem letu še nekoliko zmanjšati na račun nekaterih odločitev, ki jih je Ustavno sodišče sprejelo glede izkazanosti pravnega interesa pobudnika za začetek postopka za oceno ustavnosti predpisa. Te odločitve niso neposredno povezane z novelo ZUstS, ampak gre dejansko za zaostritev priznavanja

pravnega interesa oziroma bolje rečeno gre v primerih, ko predpis ne učinkuje neposredno, temveč je za njegovo uveljavitev potrebno izvesti posamičen postopek, za odložitev priznavanja pravnega interesa na čas po izčrpanju vseh pravnih sredstev v postopkih pred pristojnimi sodišči. Odločitev Ustavnega sodišča je podrobneje predstavljena med pregledom pomembnejših odločitev.

4. Pojasnila generalnega sekretarja

Leta 2007 je Ustavno sodišče prejelo tudi 142 vlog, ki so bile opredeljene kot vloge, na katere odgovarja generalni sekretar in se vodijo v posebnem R-vpisniku. Generalni sekretar v čim krajšem času vlagateljem pojasni, zakaj zadeve ni mogoče uvrstiti med zadeve, o katerih je pristojno odločati Ustavno sodišče, in vlagatelja pouči, pod kakšnimi pogoji je mogoče pred Ustavnim sodiščem sprožiti posamezno vrsto postopka. Največkrat se glede na okoliščine vloge pojasnjujejo pogoji, ki so določeni za vložitev ustavne pritožbe in pobude za začetek postopka za oceno ustavnosti oziroma zakonitosti predpisa. V navedenem številu niso prikazane še številne tovrstne vloge, ki jih pošiljatelji pošiljajo po elektronski pošti, ne da bi jih podpisali z varnim elektronskim podpisom, zaradi česar takšnih sporočil ne moremo šteti za uradne vloge, na vsako takšno elektronsko sporočilo pa kljub temu odgovorimo s pojasnilom glede načina vlaganja vlog in s pojasnilom glede možnosti sprožitve postopka pred Ustavnim sodiščem.

Pristojnost generalnega sekretarja za reševanje takšnih vlog je bila pred uveljavitvijo novele določena s Poslovníkom Ustavnega sodišča, po uveljavitvi novele pa je vsebinsko enako izrecno zakonsko urejena v prvem odstavku 21.a členu ZUstS. Novela pa je glede tega prinesla še nadaljnjo novost, saj je pojasnilom generalnega sekretarja dala procesni učinek, na katerem lahko temelji odločitev Ustavnega sodišča. Na podlagi drugega odstavka 55. člena ZUstS lahko namreč Ustavno sodišče odloči o ustavni pritožbi pritožnika, ki je vložil nepopolno vlogo, ne da bi ga poprej pozvalo k njeni dopolnitvi, če je pritožnik pred vložitvijo ustavne pritožbe že prejel pojasnila generalnega sekretarja o tem, pod kakšnimi pogoji je mogoče vložiti ustavno pritožbo.

Poleg navedenega je generalni sekretar pooblaščen odgovarjati tudi na pritožbe in ugovore zoper odločitve Ustavnega sodišča (saj so ti nedovoljeni) in v drugih primerih, ko tako sklene Ustavno sodišče (tretji odstavek 21.a člena ZUstS). Na tej podlagi je Ustavno sodišče pooblastilo generalnega sekretarja, naj pritožnikom, katerih ustavna pritožba, vložena v tipizirani obliki v zadevi prekrška je bila že zavržena, pa ponovno vlagajo bodisi identično vlogo bodisi vlagajo ustavno pritožbo zoper odločitev Ustavnega sodišča, najprej pojasni, da v skladu z obstoječo ustavnosodno presojo takšna vloga nima možnosti za uspeh, in jih opozori na to, da bi Ustavno sodišče vlaganje takšnih vlog lahko štelo za zlorabo pravice. Brez takšnega pooblastila bi namreč moral generalni

sekretar takšno vlogo vpisati kot novo ustavno pritožbo, kar bi pomenilo, da bi Ustavno sodišče prejelo še večje število tipiziranih ustavnih pritožb. Kljub takšnemu pojasnilu generalnega sekretarja so nekateri pritožniki poslali Ustavnemu sodišču še tretjič povsem enako tipizirano vlogo.

Velikokrat se dogaja to, da je treba udeležencem v postopku, ki z ustavno pritožbo ne uspejo, pojasnjevati, da zoper odločitve Ustavnega sodišča ni mogoče vlagati pritožb in da zato o ustavnih pritožbah ni mogoče ponovno odločati. Prav tako je treba večkrat pojasnjevati, da Ustavno sodišče po končani zadevi ne daje dodatnih obrazložitev svojih odločitev in da ne sme dajati pravnih nasvetov strankam, kako naj ob upoštevanju odločitve Ustavnega sodišča uveljavljajo svoje pravice in pravne koristi. Takšne zahteve so se pojavljale tudi prej, ko so bile vse odločitve senatov obrazložene, pojavljajo pa se tudi sedaj, ko sklepi senatov v skladu z zakonsko ureditvijo, ki je bila povzeta predvsem po vzoru nemškega zveznega ustavnega sodišča, ne vsebujejo navedbe argumentov, ki so Ustavno sodišče vodili pri sprejemu odločitve.

III. ORGANIZACIJA DELA

V dosedanjih letnih poročilih so bili podrobneje predstavljeni organizacijski ukrepi, ki jih je Ustavno sodišče izvedlo, da bi sodnice in sodniki čim bolj kvalitetno in učinkovito lahko opravljali svojo funkcijo. Predstavljena je bila tudi informatizacijska podpora delu, ki je v dobršni meri prav tako pripomogla k učinkovitejšemu poslovanju Ustavnega sodišča. Vendar je Ustavno sodišče posebej v zadnjih letih ves čas opozarjalo na to, da so organizacijski ukrepi lahko učinkoviti le do določene mere in da konstantno izčrpavanje sodnikov in sodnega osebja z nadpovprečnimi obremenitvami dolgoročno ne more biti pravi odgovor na problem preobremenjenosti Ustavnega sodišča. Zapisali smo že, da so bile zakonske spremembe nujno potrebne, saj bi se sicer Ustavno sodišče zadušilo v obilici (nepomembnih) zadev, vendar je prav tako tudi nujno treba začeti resno razpravo o ustavnih spremembah. Na to smo opozorili že v lanskoletnem poročilu, ko je bila novela ZUstS še v zakonodajnem postopku. Širok dostop do Ustavnega sodišča, odločanje o tem, ali so za odločanje o posamezni zadevi pristojna sodišča ali drugi državni organi, odločanje o zakonitosti podzakonskih predpisov, kakšen naj bo selekcijski mehanizem, ki naj zagotovi odločanje le o najpomembnejših vprašanih v zadevah ustavnih pritožb, so prav gotovo vprašanja, ki zahtevajo resno ustavnopravno obravnavo. To razpravo je treba začeti ne le zaradi tega, da bo mogoče tudi v postopkih pred Ustavnim sodiščem zagotoviti sojenje v razumnem roku, temveč tudi zaradi tega, da bo Ustavno sodišče kot varuh ustavnosti ter človekovih pravic in temeljnih svoboščin lahko kvalitetno odgovarjalo na zastavljena zahtevna ustavnopravna vprašanja.

Po uveljavitvi novele je Ustavno sodišče v mesecu septembru sprejelo nov Poslovnik, ki ne le da ureja podrobneje organizacijo dela Ustavnega sodišča, temveč v skladu z zakonskim pooblastilom (drugi odstavek 6. člena ZUstS) podrobneje ureja tudi nekatera vprašanja postopka. Tako priprava novega Poslovnika kot priprava predloga spremembe načina dela v zadevah ustavnih pritožb sta pomenili dodatno delo, ki je bilo opravljeno ob rednem delu, vendar ga je bilo treba postoriti. Tako se je s pričetkom jesenskega zasedanja lahko vzpostavilo delovanje selekcijskega mehanizma pri odločanju o ustavnih pritožbah, predvsem z namenom, da bi Ustavno sodišče v čim krajšem času doseglo to, da bi, kolikor je mogoče tekoče, odločalo o tem, ali so za sprejem ustavne pritožbe v obravnavo izpolnjeni z zakonom določeni pogoji, ob tem ko bi večino svojega časa namenjalo odločanju o zahtevnih ustavnopravnih vprašanih. Odgovor na vprašanje, ali je na podlagi veljavne ustavne in zakonske ureditve ta cilj sploh mogoče doseči, se v tem trenutku izmika. Bolj realno oceno bo mogoče dati v letošnjem letu. V tem trenutku je mogoče reči, da nezadržno pritekanje novih zadev in med njimi velike večine nepomembnih zadev pomeni obremenitev za Ustavno sodišče. Mogoče je reči tudi to, da zlasti zakonska ureditev, po kateri senatu Ustavnega sodišča v pisnem sklepu ni treba obrazložiti razlogov, zaradi katerih je sprejel odločitev o zavrženju ali nesprejemu ustavne pritožbe, omogoča dokaj hitro izločitev ustavnih pritožb, v katerih

bodisi niso izpolnjene procesne predpostavke za njihovo obravnavo bodisi te praviloma niso dovoljene bodisi je očitno, da za kršitev človekovih pravic sploh ne gre.

Tudi če bi imelo Ustavno sodišče v delu okrog 200 zadev za oceno ustavnosti predpisov, s katerimi bi se moralo ukvarjati, in okrog 400 ustavnih pritožb, ki bi zahtevale podrobnejšo obravnavo, je to z vidika zahtevnosti dela in časa, ki ga je treba takšnemu delu nameniti, odločno preveč. Preveč tudi zato, ker mora sproti delovati vzpostavljen selekcijski mehanizem izločanja manj pomembnih vlog. Vsaka odločitev pa je odločitev sodnic in sodnikov, zato jim je kvalitetna strokovna podpora (svetovalci Ustavnega sodišča) pri delu sicer nujno potrebna in jim lahko bistveno olajša delo, vendar jim ne more odvzeti bremena strokovne proučitve zadeve in sprejema odločitve o njej. To, da o sprejemu ustavnih pritožb v obravnavo odločajo dokončno senati, če so soglasni, pomeni vsaj delno porazdelitev dela med devet ustavnih sodnikov, čeprav se hkrati kaže, da do takšne racionalizacije pri delu ne bo moglo priti v nekaterih primerih tedaj, ko sta hkrati vloženi pobuda in ustavna pritožba, kajti o pobudi odloča Ustavno sodišče v plenarni sestavi.

Večje zamenjave v sodniških vrstah nujno upočasnijo delo Ustavnega sodišča. Treba je namreč upoštevati, da tudi sodnik, ki nastopi funkcijo, potrebuje nekaj časa, da se vpelje v delo. Vendar je to nekaj, kar zaradi omejenega mandata ustavnega sodnika sodi zraven in mora biti pri obremenitvah upoštevano.

IV. POMEMBNEJŠE ODLOČITVE

Ustavno sodišče se je v letu 2007 srečalo na eni strani z zelo velikim številom zadev, za katere je odločilo, da ne izpolnjujejo pogojev, da bi se Ustavno sodišče z njimi podrobneje ukvarjalo. Na drugi strani pa se je srečalo tudi s kar velikim številom zadev, ki so bile po svoji naravi zelo zahtevne in v katerih je sprejelo več ustavnopravno pomembnih odločitev.

Ustavno sodišče odigrava svojo ustavno vlogo varuha pravne države, v kateri je uveljavljeno načelo delitve oblasti, predvsem v postopkih presoje ustavnosti zakonov. V tej vlogi je sprejelo nekaj pomembnih odločitev, na katere velja opozoriti. Predstavljene so kronološko glede na datum njihovega sprejema.

1. Odločbe, izdane v zadevah za oceno ustavnosti oziroma zakonitosti predpisov

---

V odločbi št. U-I-56/06 z dne 15. 3. 2007 (Uradni list RS, št. 29/07 in OdiUS XVI, 21) je Ustavno sodišče ocenjevalo ustavnost drugega odstavka 66. člena Zakona o prekrških (pred spremembo z novelo, objavljeno v Uradnem listu RS, št. 40/06, in po njej), po kateri v določenih primerih ni dovoljena pritožba zoper odločitev okrajnega sodnika, sprejeti o zahtevi za sodno varstvo zoper odločitev prekrškovnega organa. Ustavno sodišče je odločilo, da določba ni v neskladju s 25. členom Ustave, ki zagotavlja pravico do pritožbe ali drugega pravnega sredstva. Navedlo je, da je glede na zakonsko ureditev zahteva za sodno varstvo, o kateri odloča okrajni sodnik, po svojih značilnostih pravno sredstvo; sodišče v primeru zavrnitve zahteve odloči enako kot pred njim prekrškovni organ. Zato jo je mogoče šteti "za drugo pravno sredstvo" v smislu 25. člena Ustave. Zakonska ureditev, ki zoper takšno odločitev izključuje nadaljnjo pritožbo, zato v pravico iz 25. člena Ustave ne posega in tako z njo tudi ne more biti v neskladju. Takšna zakonska ureditev, ki jo je Ustavno sodišče spoznalo za skladno z Ustavo, sicer povzroči to, da se z navedenimi prekrškovnimi zadevami ukvarja t. i. redno sodstvo le na stopnji okrajnega sodišča, zatem pa je bila doslej odprta pot z ustavno pritožbo neposredno na Ustavno sodišče. Tudi to je bil eden od bistvenih razlogov za skokovit porast ustavnih pritožb s področja prekrškov v zadnjih dveh letih. Zato je bila nujno potrebna sprememba postopka pred Ustavnim sodiščem, tako da poslej praviloma ustavne pritožbe zoper odločitve o prekršku niso dovoljene.

Z odločbo št. U-I-267/06 z dne 15. 3. 2007 (Uradni list RS, št. 29/07 in OdiUS XVI, 20) je Ustavno sodišče v postopku za oceno ustavnosti 376. člena Obligacijskega zakonika, ki ga je začelo z več zahtevami Višje sodišče v Ljubljani, ugotovilo, da izpodbijana ureditev ni v neskladju z načelom enakosti (drugi odstavek 14. člena Ustave), z lastninsko pravico (33. in 67. člen Ustave) in z načeli pravne države (2. člen Ustave). Pri tem je

Ustavno sodišče uvodoma poudarilo, da obresti niso zgolj pravna kategorija, temveč zlasti instrument gospodarske in monetarne, pa tudi socialne politike. Na tem področju, ki je sestavljeno iz številnih elementov, ki so pretežno stvar gospodarske politike, nimajo pa ustavnopravne narave, ima pravo omejen doseg. Zato je potrebna tudi zadržanost ustavnosodne presoje, ki dopušča zakonodajalcu na tem področju široko področje lastnega urejanja.

Z odločbo št. U-I-406/06 z dne 29. 3. 2007 (Uradni list RS, št. 33/07 in OdlUS XVI, 23) je Ustavno sodišče razveljavilo peti odstavek 5. člena novele Zakona o Kobilarni Lipica, v preostalem delu pa pobudo zavrglo. Ustavno sodišče je pristojno ocenjevati tudi skladnost zakona z mednarodno pogodbo in prav ugotovitev neskladnosti s t. i. Aarhusko konvencijo je bila razlog za razveljavitev navedene zakonske določbe. Z navedeno konvencijo so določene pravice do dostopa do informacij o okolju, možnost sodelovanja v postopkih odločanja in prost dostop do pravnih sredstev. Sodelovanje javnosti pa po presoji Ustavnega sodišča ne pomeni le določitev pravil, ampak terja od oblasti, da zainteresirano javnost informira, ji omogoča sodelovanje in prizna določeno težo njenega mnenja pri sprejemanju končne odločitve; zato je treba določiti procesna pravila za vključitev javnosti. Razveljavljena ureditev pa ne samo da ni predpisovala postopka priprave in sprejemanja načrta prostorske ureditve, temveč je izrecno izključevala postopke, ki se sicer vodijo po predpisih o urejanju prostora, čeprav se načrt prostorskih ureditev šteje za državni lokacijski načrt.

Odločanje v preteklem letu so zaznamovale tudi volitve. V prvi polovici leta se je Ustavno sodišče ukvarjalo z oceno ustavnosti volilnih predpisov, v drugi polovici leta več z ustavnimi pritožbami glede lokalnih volitev in volitev v Državni svet. Z odločbo št. U-I-468/06 z dne 17. 5. 2007 (Uradni list RS, št. 46/07 in OdlUS XVI, 27) je Ustavno sodišče ugotovilo neustavnost Zakona o lokalnih volitvah, ker ne določa, da člani volilnih odborov ne morejo biti osebe, ki so s kandidati v sorodstvenem ali njemu podobnem razmerju. Po stališču Ustavnega sodišča zahteva enakost volilne pravice tudi to, da morajo biti volilni odbori oblikovani tako, da je zagotovljeno enakopravno obravnavanje vseh kandidatov na volitvah. Nepristranskost volilnega odbora je treba ocenjevati tudi po zunanjem videzu – namreč kako lahko (ne)pristranskost razumejo volivci v konkretnem postopku volitev. Zato ni dovolj, da volilni odbor ravna in odloča nepristransko; sestavljen mora biti tako, da ne obstajajo okoliščine, ki bi vzbujale dvom v njegovo nepristranskost. Ustavno sodišče je ugotovilo neskladnost z načelom enakosti volilne pravice (prvi odstavek 43. člena Ustave) v zvezi s pravico do enakega varstva iz 22. člena Ustave.

Z odločbo št. U-I-7/07, Up-1054/07 z dne 7. 6. 2007 (Uradni list RS, št. 54/07) je Ustavno sodišče ugotovilo neustavnost Zakona o volitvah v Državni zbor in Zakona o lokalnih volitvah, ker ne urejata podrobneje pravil o glasovanju po pošti. Zakonodajalcu je naložilo, naj neustavnost v roku enega leta odpravi in do tedaj določi t. i. način izvršitve svoje odločbe, po katerem morajo imeti ovojnice z glasovnicami, ki prispejo k pristojni volilni komisiji po pošti, poštni žig ali morajo biti tem ovojnicam priložene listine,

iz katerih je razviden datum njihove oddaje na pošto. Ustavno sodišče je poudarilo, da mora zakonska ureditev načina glasovanja po pošti, ki pomeni po svoji naravi ureditev načina izvrševanja volilne pravice, upoštevati, da mora imeti volilna komisija ob ugotavljanju izida glasovanja po pošti (kar mora veljati tudi sicer za ugotavljanje vseh volilnih rezultatov) na razpolago listinsko dokumentacijo, iz katere je nedvomno mogoče ugotoviti verodostojne rezultate volitev. Če zakon tega ne ureja, gre za protiustavno pravno praznino, ki je v neskladju z načelom pravne varnosti iz 2. člena Ustave, v tem primeru še toliko bolj, ker lahko bistveno ogrozi uresničevanje pravice iz prvega odstavka 43. člena Ustave.

V postopku za oceno ustavnosti novele Zakona o finančnem poslovanju, začetem z zahtevo Vrhovnega sodišča in Okrožnega sodišča v Ljubljani ter na pobudo več gospodarskih družb, je Ustavno sodišče z odločbo št. U-I-117/07 z dne 21. 6. 2007 (Uradni list RS, št. 58/07) razveljavilo dva člena novele, za dva pa ugotovilo njuno neustavnost in naložilo Državnemu zboru, naj jo v roku šestih mesecev odpravi. Do odprave neustavnosti je določilo tudi način izvršitve svoje odločbe. Ugotovilo je tako neskladnost z načelom enakosti iz drugega odstavka 14. člena Ustave kot tudi nedopusten poseg v 33. in 155. člen Ustave. Za upnike, ki so ob uveljavitvi novele Zakona o finančnem poslovanju že imeli pravnomočno priznane terjatve do izbrisane družbe ali njenega družbenika, je namreč zakonska ustavitev postopkov z izrednimi pravnimi sredstvi ali postopkov izvršbe pomenila poseg v pridobljeno pravico iz 33. člena, za upnike, ki so imeli v tem času v teku postopke, v katerih so takšne terjatve uveljavljali, in za upnike družb, ki so bile izbrisane v enem letu pred uveljavitvijo novele, pa je zakonska ureditev posegla v njihove pričakovalne pravice, ki so prav tako varovane s 33. členom Ustave. Ustavno sodišče je presodilo, da za posege v človekovo pravico do lastnine ne obstaja ustavno dopusten cilj. Ta bi bil glede na tretji odstavek 15. člena Ustave lahko določen že z Ustavo ali pa bi bil poseg upravičen zaradi varstva človekovih pravic drugih oziroma javne koristi. Ko gre za dopustnost posega zaradi varstva javne koristi, je Ustavno sodišče še posebej poudarilo, da je treba razloge, ki utemeljujejo javno korist, presoјati glede na okoliščine obravnavanega primera, zaradi česar zgolj okoliščina, da gre za varstvo javne koristi, sama po sebi še ne pomeni, da ta lahko upravičuje poseg v prav vsako človekovo pravico. Tako je Ustavno sodišče navedlo, da je razbremenitev sodišč lahko v okoliščinah določenega primera razlog, ki utemeljuje javno korist oziroma ustavno dopusten poseg v človekovo pravico. Vendar ne v obravnavanem primeru, saj bi to pomenilo, da je mogoče s sklicevanjem na razbremenitev sodišč poseči v lastninsko pravico, kar pomeni, da bi bila že opredelitev javne koristi v neskladju z Ustavo.

Z odločbo št. Up-395/06, U-I-64/07 z dne 21. 6. 2007 (Uradni list RS, št. 63/07) je Ustavno sodišče odločilo o ustavnosti določb Zakona o lastninjenju kulturnih spomenikov v družbeni lastnini, Zakona o varstvu kulturne dediščine ter Zakona o ohranjanju narave, ki so bili podlaga za odločanje o denacionalizaciji Blejskega otoka. Ustavno sodišče ni ugotovilo neustavnosti navedenih zakonskih določb, ker je presodilo, da te ne pomenijo

posega v pričakovane pravice denacionalizacijskih upravičencev in tako tudi ne v pravico iz 33. člena Ustave. Na tej pravni podlagi je kot neutemeljeno zavrnilo tudi ustavno pritožbo.

Tako rekoč ne mine leto, da se Ustavno sodišče med svojimi odločitvami ne bi resno ukvarjalo z varstvom osebnih podatkov. V postopku za oceno ustavnosti nekaterih določb Zakona o evidentiranju nepremičnin, začetem z zahtevo Informacijske pooblaščenke, je Ustavno sodišče z odločbo št. U-I-464/06 z dne 5. 7. 2007 (Uradni list RS, št. 65/07) večino izpodbijanih določb spoznalo za skladne z Ustavo, kot neustavna pa je razveljavilo prvi in drugi odstavek 114. člena Zakona, kolikor sta določala javnost registra nepremičnin v delu, ki se nanaša na podatke o lastniku, uporabniku, najemniku in upravljalcu nepremičnine, če gre za fizično osebo. Z določitvijo javnosti teh podatkov je Zakon omogočil, da se ti osebni podatki uporabljajo za katerikoli namen, kar je po oceni Ustavnega sodišča že samo po sebi v neskladju z drugim odstavkom 38. člena Ustave.

Z odločbo št. U-I-24/07 z dne 4. 10. 2007 (Uradni list RS, št. 101/07) je Ustavno sodišče ocenjevalo ustavnost določb Zakona o financiranju občin in nekatere od njih ocenilo za neustavne. Pri tem je Ustavno sodišče poudarilo, da odstopljeni viri niso viri, ki jih občina ustvari sama, in jih zato ni mogoče šteti za lastna sredstva občin. Sistem, ki temelji na odstopljenih virih, ustvarja pretežno odvisnost občin od sredstev državnega proračuna, kar je po oceni Ustavnega sodišča v neskladju z zahtevo po finančni avtonomiji občin, ki izhaja iz 142. člena Ustave, ter z zahtevo po funkcionalni samostojnosti občin, ki izhaja iz 140. člena Ustave. Zakonsko urejanje prerazporejanja lastnih sredstev med posameznimi občinami v primeru ustvarjenih presežkov lastnih virov nad izračunano primerno porabo po stališču Ustavnega sodišča ni v neskladju s finančno avtonomijo občin. V neskladju s 142. členom Ustave pa je zakonska ureditev, ki določa, da država v primeru ugotovljenega presežka nad izračunano primerno porabo občine neomejeno razpolaga tudi s sredstvi, zbranimi iz naslova tako zmanjšanih lastnih virov občine. Predpisi, ki urejajo financiranje občin se lahko spremenijo, vendar mora zakonodajalec v primerih, ko sistemska sprememba povzroči občini večje zmanjšanje lastnih virov, ki so jih naslovniki upravičeno pričakovali na podlagi prej veljavnega sistema (ter temu prilagodili dolgoročneje odločitve), pri določitvi prehodnega obdobja spoštovati načelo zaupanja v pravo (2. člen Ustave). Ureditev, ki ne upošteva izvedbe dolgoročneje načrtovanih projektov, ki so se začeli izvajati pred spremembo zakonodaje, je zato Ustavno sodišče spoznalo za neustavno.

Z odločbo št. Up-679/06, U-I-20/07 z dne 10. 10. 2007 (Uradni list RS, št. 101/07) je Ustavno sodišče odločilo o ustavnosti določb Zakona o sodiščih, ki urejajo imenovanje predsednikov sodišč. Ustavno sodišče je odločilo, da zakonska ureditev, po kateri predsednike sodišč imenuje minister za pravosodje na predlog Sodnega sveta za dobo šestih let z možnostjo ponovnega imenovanja, ni v neskladju z načelom delitve oblasti iz drugega odstavka 3. člena Ustave in tudi ni v neskladju z načelom neodvisnosti sodnikov iz 125. člena Ustave. Pri tem je Ustavno sodišče navedlo, da ima pristojni

minister pravico, da med enim ali več kandidati, ki jih predlaga v imenovanje Sodni svet, izbere enega izmed njih ali da ne imenuje nobenega izmed predlaganih kandidatov. Ustavno sodišče se pri presoji zakonske ureditve ni spuščalo v vprašanje, ali je ureditev primerna z vidika tega, ali v primeru nestrinjanja med Sodnim svetom in ministrom privede do imenovanja predsednika sodišča v najkrajšem možnem času. Naslovilo pa je poziv zakonodajalcu, naj prouči, ali bi bilo treba položaj zakonsko urediti.

Z odločbo št. U-I-328/05 z dne 18. 10. 2007 (Uradni list RS, št. 101/07) je Ustavno sodišče z odložnim rokom enega leta razveljavilo del določbe Zakona o zakonski zvezi in družinskih razmerjih, ki določa prekluziven rok za vložitev tožbe na ugotovitev očetovstva. Ustavno sodišče je ugotovilo, da je zakonodajalec prekomerno omejil pravico otroka, da izve za svoj izvor, s tem ko je možnost sodnega uveljavljanja te pravice omejil na objektivni petletni rok po dopolnitvi polnoletnosti. S tem je nedopustno posegel v njegovo pravico iz 35. člena Ustave.

2. Pravni interes

S sklepom št. U-I-325/05 z dne 27. 9. 2007 (Uradni list RS, št. 91/07), še posebej pa s sklepom št. U-I-330/05, U-I-331/05, U-I-337/05 z dne 18. 10. 2007 (Uradni list RS, št. 101/07), v katerem je obširneje obrazložilo razloge za odločitev, je Ustavno sodišče zavrglo pobude za začetek postopka za oceno ustavnosti predpisa. Sprejelo je stališče, po katerem se lahko v primerih, ko predpis ne učinkuje neposredno, pobuda vloži šele po izčrpanju pravnih sredstev zoper posamični akt hkrati z ustavno pritožbo. Temu stališču je dalo Ustavno sodišče dva posebej pomembna poudarka, in sicer: 1) da takšno stališče ne onemogoča dostopa do Ustavnega sodišča, temveč pomeni le njegovo odložitev na čas po izčrpanju pravnih sredstev pred pristojnimi sodišči, če pobudnik ne bo uspel svojih pravic zavarovati že v teh postopkih, in 2) da je tako pristojnim sodiščem omogočeno, da opravijo vlogo, kot jim je zaupana po Ustavi in zakonih, saj so ona prva pristojna ob odločanju o pravicah in obveznostih razlagati predpise v skladu z ustaljenimi metodami razlage pravnih pravil, pri čemer imajo na podlagi Ustave sama možnost izločiti nezakonite ali neustavne podzakonske predpise, v primeru dvoma v ustavnost zakona pa na podlagi 156. člena Ustave dolžnost začeti postopek njegove ustavnosodne presoje. Doslej se je velikokrat dogajalo prav obratno – da je namreč Ustavno sodišče "na zalogo" opravljalo presojo ustavnosti zakonov, medtem ko so pristojna sodišča v posamičnih postopkih čakala na odločitev Ustavnega sodišča, ne da bi vlagala zahteve za oceno njihove ustavnosti. Enako stališče je Ustavno sodišče sprejelo tudi v sklepu št. U-I-275/07 z dne 22. 11. 2007 (Uradni list RS, št. 110/07), s katerim je zavrglo pobudo za začetek postopka za oceno ustavnosti zakona, in s sklepom št. U-I-174/05 z dne 13. 12. 2007 (Uradni list RS, št. 122/07), s katerim je zavrglo pobudo za začetek postopka za oceno ustavnosti podzakonskega predpisa, ki je med postopkom za preizkus pobude prenehal veljati.

3. Odločbe, izdane v ustavnih pritožbah

Poleg številnih pomembnih odločitev glede ustavnosodne presoje predpisov je Ustavno sodišče v letu 2007 izdalo tudi nekaj pomembnih odločitev v posamičnih postopkih, v katerih so pritožniki z ustavnimi pritožbami zahtevali varstvo svojih človekovih pravic in temeljnih svoboščin. Z odločbo št. Up-124/05 z dne 15. 2. 2007 (Uradni list RS, št. 18/07 in OdlUS XVI, 43) je Ustavno sodišče sicer zavrnilo ustavno pritožbo, vendar je v njej sprejelo pomembna stališča glede pravice do objava popravka iz 40. člena Ustave. Podlago za to, da odgovorni urednik medija lahko odkloni objavo popravka, če je ta napisan žaljivo, je Ustavno sodišče videlo v varstvu časti in dobrega imena oziroma osebnega dostojanstva posameznika, ki ga Ustava varuje v 35. členu. Presojalo je, ali je z zavrnitvijo zahtevka za objavo popravka, ki je bil po oceni sodišč napisan žaljivo, nedopustno poseženo v pritožnično pravico do popravka. Ustavno sodišče je pritrdilo stališčem sodišč in presoji Vrhovnega sodišča, po kateri z zakonsko zahtevo po taki vsebini popravka, ki ni žaljiva, ni v ničemer zmanjšan obseg varstva pravic prizadetega – tudi če je objavljeno besedilo zanj žaljivo (za to ima prizadeti na razpolago druge oblike pravnega varstva).

Z odločbo št. Up-220/05 z dne 29. 3. 2007 (Uradni list RS, št. 34/07 in OdlUS XIV, 49) je Ustavno sodišče ugodilo ustavni pritožbi pritožnika, ker je sodišče pritožniku kršilo pravico do izjave iz 22. člena Ustave. Ministrstvo za notranje zadeve namreč kot tožena stranka v postopku pred Upravnim sodiščem ni predložilo vseh prilog Poročila o zlorabi dokumentacije in podatkov Policije, s katerim naj bi bilo po zatrjevanju pritožnika poseženo v njegove ustavne pravice. Pritožnik se je v pritožbenem postopku skliceval na pomembnost prilog za oceno kršitev človekovih pravic, Vrhovno sodišče pa je menilo, da Upravno sodišče o njihovi pomembnosti ni moglo presoditi, ker z njimi ni razpolagalo. Ustavno sodišče je presodilo, da je Vrhovno sodišče s takšnim stališčem pritožniku omejilo dostop do dokazov in njihovega izvajanja.

Z odločbo št. Up-406/05 z dne 12. 4. 2007 (Uradni list RS, št. 35/07 in OdlUS XVI, 51) je Ustavno sodišče ugodilo ustavni pritožbi pritožnice – pisateljice, razveljavilo izpodbijani sodni odločbi in na podlagi pooblastila iz 60. člena ZUstS samo odločilo o pravici. Ustavno sodišče je ugotovilo kršitev pravice do svobode umetniškega ustvarjanja iz 59. člena Ustave. Pritožnica naj bi po odločitvi sodišč s svojim literarnim delom nedopustno posegla v osebne pravice tožnic ter v čast in dobro ime ene izmed njih – torej v njihove pravice iz 34. in 35. člena Ustave. Ustavno sodišče je poudarilo, da je v koliziji dveh enakovrednih pravic potrebna vsebinska omejitev obeh pravic in ne samo ene izmed njiju. Zato je treba opraviti tehtanje med težo posega v pritožnično pravico do svobode umetniškega ustvarjanja in težo posega v osebne pravice tožnic. Ocenilo je, da razlogi, s katerimi sta sodišči utemeljili stališče o žaljivosti pritožničnega pisanja, ne zadoščajo za to, da bi sodišči z njimi lahko upravičili poseg v pritožnično pravico do svobode umetniškega ustvarjanja, in da sta pri presoji dali preveliko težo subjektivnemu občutku prizadetosti pritožnic.

Z odločbo št. Up-404/05 z dne 21. 6. 2007 (Uradni list RS, št. 64/07) je Ustavno sodišče zavrnilo ustavno pritožbo. Ustavno sodišče je presoјalo, ali je odpoved pripadnika avtohtone italijanske narodne skupnosti do vodenja sodnega postopka v italijanščini na območju, kjer ta skupnost živi, ustavno dopustna, in če je, ali je sodišče to ustavno procesno jamstvo prekršilo, ko je ravnanje pritožnika med postopkom ocenilo kot odpoved tej pravici. Ustavno sodišče je ugotovilo, da se stranka tej pravici lahko odreče, in ocenilo, da stališče, po katerem stranki obravnavanje pred sodiščem ni onemogočeno, če se ta sama odpove uporabi svojega jezika, ker izjavi, da razume jezik, v katerem teče postopek, ne krši procesnega jamstva iz 62. člena v zvezi s 64. členom Ustave.

Odločba št. Up-2597/07 z dne 4. 10. 2007 (Uradni list RS, št. 94/07) je pomembna z vidika sprejetega stališča o tem, na kakšen način morajo pristojna sodišča v posamičnih postopkih upoštevati odločbo Ustavnega sodišča, s katero je ugotovljena neustavnost zakona. V tem primeru je pristojno sodišče svojo odločitev oprlo na že citirano odločbo Ustavnega sodišča št. U-I-468/06, v kateri je Ustavno sodišče ugotovilo neustavnost Zakona o lokalnih volitvah glede sestave volilnih odborov. V njej Ustavno sodišče sicer ni določilo načina izvršitve svoje odločbe, temveč je v obrazložitvi zapisalo, "da bo moralo sodišče v postopku, ki ga je sprožil pobudnik, oceniti, ali je v spornem primeru videz nepoštenosti volitev dejansko prerasel v kršitev pobudnikove volilne pravice." Ustavno sodišče je poudarilo, da v primeru ustavnosodne presoje predpisa zavezujeta tako izrek kot obrazložitev, ki pomenita celoto, razlogi in stališča, vsebovani v obrazložitvi, tako zavezujejo tudi, če se izrek odločbe izrecno ne sklicuje nanje. Upravno sodišče, ki je na podlagi stališč iz navedene odločbe Ustavnega sodišča ocenilo, da je pri dveh volilnih odborih, kjer sta bila člana sorodnika županskega kandidata, že samo to dejstvo ustvarilo takšno stopnjo videza neobjektivnosti in pristranskosti obeh volilnih odborov, da je bila kršena pasivna volilna pravica drugega kandidata, tako ni kršilo pritožnikovih človekovih pravic. Zato jer Ustavno sodišče ustavno pritožbo zavrnilo. Enako stališče glede vprašanja učinkov odločbe o ugotovitvi neustavnosti zakona na odločanje v posamičnem postopku je Ustavno sodišče sprejelo tudi v odločbi št. Up-758/06 z dne 6. 12. 2007 (Uradni list RS, št. 119/07), s katero je zavrnilo ustavno pritožbo pritožnika, ki mu je bilo z odločbo Agencije za trg vrednostnih papirjev odvzeto dovoljenje za opravljanje poslov borznega posrednika. Vrhovno sodišče, ki je zavrnilo tožbo pritožnika zoper navedeno odločbo, je potrdilo odločbo Agencije na podlagi stališč in meril, ki jih je opredelilo Ustavno sodišče v odločbi št. U-I-220/03 z dne 13. 10. 2004 (Uradni list RS, št. 123/04, 11/06 – popr. in OdlUS XIII, 61). S to odločbo je bilo med drugim ugotovljeno, da so nekatere določbe Zakona o trgu vrednostnih papirjev (ki so bile podlaga za odločanje Agencije in Vrhovnega sodišča v tem posamičnem primeru) v neskladju z Ustavo, ker Zakon ni določal časovnega obdobja, v katerem morajo biti storjene ponavljajoče se kršitve, da bi bili izpolnjeni pogoji za odvzem dovoljenja borznega posrednika.

V. SPOŠTOVANJE ODLOČB USTAVNEGA SODIŠČA

Če Ustavno sodišče oceni, da je zakon oziroma drug predpis neustaven oziroma nezakonit zato, ker določenega vprašanja, ki bi ga moral urejati, ne ureja ali ga ne ureja na način, ki ne omogoča razveljavitve oziroma odprave, po določbah 48. člena ZUstS, sprejme o tem ugotovitveno odločbo in zakonodajalcu oziroma drugemu normodajalcu določi rok za odpravo ugotovljene neustavnosti oziroma nezakonitosti. Najpogosteje so to primeri t. i. protiustavnih pravnih praznin, ko zakon določenega vprašanja, ki bi ga moral urediti, ne ureja. Če se zakonodajalec v roku, ki mu ga določi Ustavno sodišče, ne odzove, s svojim ravnanjem krši načela pravne države (2. člen Ustave) in načelo delitve oblasti (drugi odstavek 3. člena Ustave), kot je v svojih odločitvah že večkrat poudarilo Ustavno sodišče.

V preteklem letu ne le da zakonodajalec ni odpravil nekaterih neustavnosti, glede katerih je poteklo že več let od izteka roka, ki ga je določilo Ustavno sodišče, temveč so se navedenim odločitvam pridružile še nove, glede katerih se zakonodajalec še ni odzval, tako da ponovno beležimo povečanje števila nespoštovanih odločb Ustavnega sodišča. Pri tem velja poudariti, da sicer Ustavno sodišče naloži Državnemu zboru odpravo ugotovljene neustavnosti, vendar je treba upoštevati, da odgovornost za takšno stanje nosi tudi Vlada kot ustavno pooblaščen predlagatelj zakonov in njihovih sprememb.

Ob koncu preteklega leta je bilo tako neizvršenih kar 17 odločb, od tega 13 odločb, s katerimi je bila ugotovljena neustavnost zakonov. Najstarejša nespoštovana odločitev je še iz leta 1998, in sicer odločba št. U-I-301/98 z dne 17. 9. 1998 (Uradni list RS, št. 67/98 in OdlUS VII, 157), s katero je bila ugotovljena neustavnost določbe Zakona o ustanovitvi občin ter o določitvi njihovih območij, ki določa območje Mestne občine Koper.

Druga najstarejša je odločba št. U-I-246/02 z dne 3. 4. 2003 (Uradni list RS, št. 36/03 in OdlUS XII, 24), na podlagi katere bi moral zakonodajalec v roku šestih mesecev od njene objave v Uradnem listu Republike Slovenije odpraviti neustavnost Zakona o urejanju statusa državljanov drugih držav naslednic nekdanje SFRJ v Republiki Sloveniji, ki tistim, ki so bili 26. 2. 1992 izbrisani iz registra stalnega prebivalstva, ne priznava stalnega prebivanja od navedenega dne.

Še vedno nespoštovana je tudi odločba št. U-I-60/03 z dne 4. 12. 2003 (Uradni list RS, št. 131/03 in OdlUS XII, 93), s katero je Ustavno sodišče ugotovilo neustavnost nekaterih določb Zakona o nepravdnem postopku o prisilnem pridržanju oseb na zaprtih oddelkih psihiatričnih bolnišnic, Rok za uskladitev neustavnega predpisa je že zdavnaj potekel tudi glede odločbe št. U-I-390/02 z dne 16. 6. 2005 (Uradni list RS, št. 62/2005 in OdlUS XIV, 58), s katero je Ustavno sodišče ugotovilo neustavnost določbe Zakona o zdravstvenem zavarovanju in zdravstvenem varstvu, s katero je bilo na Zavod za zdravstveno zavarovanje preneseno pooblastilo za določanje pavšalnih prispevkov, ne da bi bili opredeljeni osnova in kriteriji za njihovo določitev. Neustavnost omenjenega

zakona je Ustavno sodišče ugotovilo tudi z odločbo št. U-I-69/03 z dne 20. 10. 2005, OdlUS XIV, 75), in sicer zato, ker zakon ni uredil odprave posledic določb spremembe zakona v zvezi z uveljavljanjem pravice do pogrebnine in posmrtnine, ki je veljala le kratek čas, nakar je bila znova uzakonjena ureditev, ki je veljala pred zadnjo spremembo; s tem je kršil načelo enakosti pred zakonom. Z odločbo št. U-I-212/03 z dne 24. 11. 2005 (Uradni list RS, št. 111/2005 in OdlUS XIV, 84) je bila ugotovljena neustavnost določbe Zakona o odvetništvu, ki je določala popolno prepoved reklamiranja odvetnikove dejavnosti in s tem prekomerno posegla v pravico do svobodne gospodarske pobude iz 74. člena Ustave.

Med drugimi odločitvami, na katere se zakonodajalec še ni odzval, je odločba št. U-I-253/04 z dne 19. 1. 2006 (Uradni list RS, št. 10/2006 in OdlUS XV, 5), v kateri je Ustavno sodišče ugotovilo neustavnost ureditve Zakona o prisilni poravnavi, stečajju in likvidaciji, ki postavlja upnike, ki zaradi začetka postopka prisilne poravnave po vložitvi predloga za začetek stečajnega postopka, vendar še pred njegovim začetkom, nimajo enakih možnosti za učinkovito izpodbijanje dolžnikovih dejanj po 125. členu navedenega zakona, v neenakopraven položaj z upniki, ki so v položaju, kjer predlog za začetek postopka prisilne poravnave sploh ni vložen ali pa je vložen po začetku stečajnega postopka. Za takšno ureditev namreč zakonodajalec ni imel razumnega razloga.

Z odločbo št. P-72/05, U-I-327/05 z dne 23. 11. 2006 (Uradni list RS, št. 123/06 in OdlUS XV, 82) je bila ugotovljena neustavnost tretjega odstavka 134. člena Zakona o varnosti cestnega prometa z 2. členom Ustave zaradi nejasnosti nedoločnih pravnih pojmov, ki opredeljujeta obstoj prometne nesreče z neznatno nevarnostjo. Z odločbo št. U-I-358/04 z dne 19. 10. 2006 (Uradni list RS, št. 112/06 in OdlUS XV, 72) je Ustavno sodišče ugotovilo neustavnost prvega odstavka 58. člena in drugega odstavka 178. člena Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, ker zakonodajalec ni izkazal razumnega razloga (drugi odstavek 14. člena Ustave) za to, da pravici iz izpodbijanih določb lahko uveljavijo le zavarovanci, ki so zavarovani na podlagi sklenitve delovnega razmerja, ne pa samozaposleni.

Z odločbo št. U-I-98/04 z dne 9. 11. 2006 (Uradni list RS, št. 120/06 in OdlUS XV, 78) je Ustavno sodišče ugotovilo neustavnost več določb Zakona o divjadi in lovstvu zaradi njihove neskladnosti z 2. členom in z drugim odstavkom 14. člena Ustave, ker zakonodajalec ni omejil trajanja prednostne pravice dosedanjih upravljavcev lovišč pri pridobitvi koncesije, ker je posegel v pričakovane pravice lokalne skupnosti, da pridobi del plačila za koncesijo kot svoj lastni finančni vir, in ker ni opredelil vsebinskega okvira ministrstvu za razdelitev sredstev iz posebnega sklada, v katerega bodo vplačane koncesijske dajatve.

Prav tako tudi še po izteku roka ni odpravljena neustavnost, ugotovljena z odločbo št. U-I-266/04 z dne 9. 11. 2006 (Uradni list RS, št. 118/06 in OdlUS XV, 79), s katero je Ustavno sodišče odločilo, da je v neskladju s tretjim odstavkom 50. člena Ustave, ker je

zakonodajalec iz kroga žrtev vojnega nasilja izključil vse osebe, ki so bile izpostavljene nasilnim dejanjem in prisilnim ukrepom oboroženih sil druge strani v spopadu.

Nespoštovani sta tudi dve odločbi, izdani v letu 2007, glede katerih se je rok za odpravo neustavnosti že iztekel. Z odločbo št. U-I-57/06 z dne 29. 3. 2007 (Uradni list RS, št. 33/07 in OdlUS XVI, 22) je Ustavno sodišče spoznalo prvi odstavek 3. člena Zakona o nezdržljivosti opravljanje javne funkcije s pridobitno dejavnostjo, po katerem komisija, sestavljena le iz poslancev, z namenom preprečevanja korupcije opravlja nadzor nad premoženjskim stanjem in nad spoštovanjem nezdržljivosti funkcije z opravljanjem drugih funkcij in del tudi za funkcionarje, ki jim Ustava zagotavlja samostojen in neodvisen položaj, za neskladnega z načelom delitve oblasti. Z odločbo št. U-I-24/04 z dne 20. 4. 2007 (Uradni list RS, št. 40/07 in OdlUS XVI, 26) pa je bila ugotovljena neustavnost Zakona o kazenskem postopku, ker ni omogočil vsem upravičencem, ki jih je določil v 559. členu Zakon ob svoji uveljavitvi leta 1994, da bi zoper vse sodne odločbe, ki so postale pravnomočne pred navedeno uveljavitvijo, vložili zahtevo za varstvo zakonitosti; Ustavno sodišče je ugotovilo neskladnost z 2. členom in z drugim odstavkom 14. člena Ustave.

Še vedno nespoštovana je tudi odločba št. U-I-192/05 z dne 15. 12. 2005 (Uradni list RS, št. 120/2005 in OdlUS XIV, 91), s katero je bila ugotovljena neustavnost Kadrovskih normativov za varuhinje, ki so sestavni del Pravilnika o standardih in normativih socialnovarstvenih storitev, v katerih je normodajalec brez razumnega razloga za odrasle upravičence določil manj ugodne normative kot za otroke z enakimi motnjami in tako ravnal v neskladju z drugim odstavkom 14. člena in s prvim odstavkom 52. člena Ustave. Ministru, pristojnemu za socialno varstvo, je bil določen trimesečni rok za odpravo ugotovljene neustavnosti.

Delno neizvršena je še vedno odločba Ustavnega sodišča št. U-I-345/02 z dne 14. 11. 2002 (Uradni list RS, št. 105/02 in OdlUS XI, 230) o neskladju nekaterih občinskih statutov, ki niso določali, da so predstavniki občinskih svetov tudi predstavniki romske skupnosti, z Zakonom o lokalni samoupravi. Medtem ko so druge občine svoje statute že uskladile z omenjeno odločbo, se Občina Grosuplje nanjo še vedno ni odzvala. Zakonodajalec je, zavedajoč se pomena spoštovanja odločitev Ustavnega sodišča za delovanje pravne države, v Zakonu o lokalni samoupravi sicer predvidel sankcije za primere, ko lokalne skupnosti ne spoštujejo odločitev Ustavnega sodišča, vendar doslej še ni bil sprožen noben postopek. Nespoštovani odločbi, s katerima je bilo občinama v določenem roku naložena odprava neustavnosti, sta še dve. Z odločbo št. U-I-21/04 z dne 9. 6. 2005 (Uradni list RS, št. 59/2005 in OdlUS XIV, 48) je bila v delu, v katerem opredeljuje javno pot, ki deloma vodi prek zasebnega zemljišča, glede katerega ni bil izveden postopek razlastitve, ugotovljena neustavnost Odloka o kategorizaciji občinskih cest v Občini Dobropolje. Z odločbo št. U-I-240/05 z dne 15. 3. 2007 (Uradni list RS, št. 29/07 in OdlUS XVI, 19) je bil iz enakega razloga ugotovljena tudi neustavnost Odloka o kategorizaciji cest v Mestni občini Celje. Ustavno sodišče je v odločitvi posebej

opredelilo, da lahko neskladje odpravijo bodisi tako, da s pobudnikom sklenejo pravni posel za pridobitev zemljišč bodisi tako, da začnejo postopek za razlastitev bodisi v skladu z zakonom izpeljejo postopek za ukinitve javne ceste. Vendar bo slednje mogoče le tedaj, kadar cesta po svoji naravi in vlogi glede na določbe Zakona o javnih cestah ni javna cesta.

VI. KADROVSKA STRUKTURA

Leto 2007 je bilo leto, v katerem bi morale priti do zamenjave večine sodnic in sodnikov Ustavnega sodišča, vendar je bilo to izvedeno le delno. S 1. aprilom je namesto ustavne sodnice dr. Dragice Wedam Lukić nastopil funkcijo ustavni sodnik dr. Franc Grad, ki pa je v decembru istega leta predlagal svojo predčasno razrešitev s te funkcije. S 1. novembrom je funkcijo ustavnega sodnika nastopil mag. Miroslav Mozetič, ki je po izvedenem žrebu nadomestil ustavnega sodnika Alojza Janka, z 20. novembrom pa je funkcijo ustavne sodnice nastopila mag. Marta Klampfer, ki je nadomestila ustavno sodnico Milojko Modrijan. Ustavni sodniki in ustavnima sodnikoma dr. Mirjam Marjeti Škrk, dr. Janezu Čebulju in dr. Zvonku Fišerju se je mandat sicer iztekel še pred koncem leta, vendar so, ker ustavni sodniki niso bili izvoljeni, glede na drugi odstavek 165. člena Ustave nadaljevali z opravljanjem funkcije.

Dejstvo, da kadrovska zamenjava sodnic in sodnikov Ustavnega sodišča ni bila izvedena, vsekakor ne vpliva dobro na samo delo Ustavnega sodišča. To, da so ustavne sodnice in ustavni sodniki pod izjemno hudimi obremenitvami tako glede zahtevnosti odločanja kot glede obsega dela, prav gotovo te funkcije ne dela privlačne za vrhunske pravne strokovnjake. K temu zanesljivo ne prispeva pozitivno njihova plačna uvrstitev po veljavni zakonski ureditvi, saj je ta neprimerna in krši enakopravnost posameznih vej oblasti. Sodniki Ustavnega sodišča so namreč uvrščeni v isti plačni razred kot generalni sekretar Vlade, medtem ko so vsi ministri uvrščeni dva plačna razreda višje; razvrednoteno je tudi razmerje, ki ga je Ustavno sodišče v prvi sestavi vzpostavilo med funkcijo sodnika Ustavnega sodišča in funkcijo generalnega sekretarja Ustavnega sodišča glede na njegove pristojnosti v zvezi z delom. Medtem ko plačni sistem na eni strani dopušča sodnikom t. i. rednih sodišč celo vrsto dodatkov in nagrajuje njihovo uspešno delo, pa plačni sistem, kot je bil vzpostavljen za ustavne sodnike, glede na vse navedeno ter na zahtevnost dela deluje vse prej kot spodbudno.

Poleg sodnic in sodnikov ter generalne sekretarke je imelo Ustavno sodišče ob izteku leta 2007 zaposlenih 71 sodnih oseb (enako kot leto poprej) s polnim delovnim časom za nedoločen čas, 2 osebi pa v dopolnilnem delovnem razmerju z enopetinskim delovnim časom. Poleg tega so bile štiri osebe zaradi nadomeščanja delavk med porodniškim dopustom in zaradi povečanega obsega dela v glavni pisarni zaposlene za določen čas. Med stalno zaposlenimi je bilo zaposlenih 29 svetovalcev Ustavnega sodišča s polnim delovnim časom in 2 s petinskim delovnim časom, svetovalsko delo pa so poleg vodstvenih in organizacijskih nalog opravljale tudi namestnica in 3 pomočnice generalne sekretarke. Med svetovalci Ustavnega sodišča sta tudi višja sodnica in okrožna sodnica, dodeljeni na delo na Ustavno sodišče.

VII. MEDNARODNO SODELOVANJE

Sodnice in sodniki Ustavnega sodišča so se v preteklem letu udeležili številnih mednarodnih konferenc, na nekaterih izmed njih so sodelovali tudi z referati. Izvedenih je bilo nekaj uradnih bilateralnih obiskov z ustavnimi sodišči drugih držav. Na uradnem obisku pri Ustavnem sodišču sta bili tako delegaciji Vrhovnega sodišča Kraljevine Norveške in Ustavnega sodišča Črne gore. Sodnice in sodniki so se v polni sestavi srečali s sodnicami in sodniki Ustavnega sodišča Hrvaške na dveh tematskih srečanjih, na katerih so izmenjali stališča o aktualnih vprašanjih ustavnosodne presoje. Delegacije Ustavnega sodišča pa so bile na uradnem obisku pri Ustavnem sodišču Češke, pri Ustavnem sodišču Litve in pri Ustavnem sodišču Makedonije. Sodnice in sodniki so se srečali tudi s sodnicami in sodniki Sodišča evropskih skupnosti v Luksemburgu.